

Economia

VARIACIÓ SETMANAL

IBEX
4,40%

LONDRES
2,10%

NOVA YORK
0,86%

PETROLI
1,565%

DÒLAR/EURO
0,41%

IEN/EURO
0,54%

El lent declivi d'un sector estratègic

Els gegants dels EUA i Àsia escombren les firmes europees d'alta tecnologia

Les empreses del Vell Continent ja només generen el 10% de les vendes mundials

ROSA SALVADOR
Barcelona

Les companyies europees d'alta tecnologia estan sent escombrades del mercat per les seves competidores nord-americanes i asiàtiques i ja només representen el 10% de les vendes mundials, segons un estudi de la consultora AT Kearney. Un percentatge que baixarà encara més els propers mesos, quan es materialitzi la venda del negoci de terminals mòbils de Nokia a Microsoft i de Verizon Wireless al seu soci americà per part de Vodafone.

“A Europa havíem vist com perdiem les fàbriques i els llocs de treball. Ara no són els braços, també se n'estan anant els caps: hem perdut competitivitat. I no serà fàcil tornar enrere”, explica Javier Navarro, director de l'àrea de telecomunicacions de la consultora AT Kearney per a Espanya i Portugal. Només quinze de les cent empreses més grans d'alta tecnologia tenen la seu a Europa, un percentatge que és fins i

OCUPACIÓ

L'externalització de serveis s'emporta els llocs de treball a països emergents

L'AVANTATGE DE L'ANGLÈS

Navegadors, xarxes socials i cercadors dels EUA, globals per la seva llengua franca

tot inferior al pes d'Europa en les vendes del sector (amb 688.000 milions de dòlars suposa el 24% del negoci mundial). I aquest percentatge, a més, va a la baixa: es preveu que sigui dos punts inferior el 2015. “La pèrdua de pes s'accelera, entre altres coses perquè els productes amb un mercat massiu, com l'electrònica de consum o els mòbils, viuen una guerra de preus que exigeix tenir economies d'escala per aguantar i continuar invertint en tecnologia i màrqueting”, explica Joan Solé, degà del Col·legi d'Enginyers de Telecomunicacions de Catalunya.

“A Europa el sector de les TIC, la punta de llança de l'alta tecnologia, sempre havia estat poca cosa”, afirma Miquel Ramírez, vicepresident del Consell de les TIC de Catalunya. “Els Estats Units tenien la informàtica i

La continuada pèrdua de quota de mercat d'Europa

	Europa	Resta del món	Milers de milions de dòlars el 2011
% Variació 2011-2015			
Total ingressos globals	688	2.158	2.845
Serveis de tecnologies de la informació	30%	-2%	70% 815
Hardware	25%	0%	75% 196
Ordinadors personals i portàtils	20%	-2%	80% 281
Software	33%	0%	67% 297
Equipaments de comunicació i serveis	24%	-1%	76% 183
Telèfons	22%	-3%	78% 234
Consumidors electrònics	23%	-1%	77% 378
Semiconductors	13%	-1%	87% 317
Components electrònics	10%	-2%	90% 144

Més de tres milions d'europaus en la indústria de les TIC

	Europa	Resta del món	Milers d'empleats el 2011
Total	3.039	3.343	4.730
Serveis de tecnologies de la informació	43%	57%	1.628
Hardware	30%	70%	569
Ordinadors personals i portàtils	27%	73%	298
Software	30%	70%	342
Equipaments de comunicació i serveis	22%	78%	527
Telèfons	24%	76%	252
Consumidors electrònics	16%	84%	347
Semiconductors	18%	82%	363
Components electrònics	12%	88%	404

Samsung, Apple i Android, líders dels mercats de més progressió

'SMARTPHONES'	TAULETES	SISTEMES OPERATIUS DE 'SMARTPHONES'
Samsung 30,4%	Apple 32,4%	Android 79,3%
Apple 13,1%	Samsung 18,0%	iOS (Apple) 13,2%
LG 5,1%	Asus 4,5%	Windows 3,7%
Lenovo 4,7%	Lenovo 3,3%	BlackBerry 2,9%
ZTE 4,2%	Acer 3,1%	Linux 0,8%

FONT: ATKearney

LA VANGUARDIA

van desenvolupar comercialment internet, dels navegadors com Microsoft Explorer als cercadors com Yahoo o Google, i després les apps i xarxes socials. Ells tenen l'avantatge d'una llengua franca, l'anglès, que dona accés a una firma, des que neix, a un mercat global”. Els països asiàtics, per la seva part, “s'han beneficiat de les fàbriques que Europa va deslocalitzar als anys noranta –explica Ramírez-. Corea, Taiwan i després la Xina es van quedar les fàbriques i a partir

d'aquí han desenvolupat la seva pròpia indústria: empreses com Samsung, LTE o Huawei que han crescut en part perquè tenen un mercat interior immens i pràcticament captiu”.

AT Kearney, al seu estudi “*El futur de la indústria europea d'alta tecnologia*”, considera que els principals motius del declivi del sector a Europa són la crisi econòmica del continent, davant la puixança econòmica d'Àsia o els EUA, que llasta les seves companyies perquè tenen aquí un gran

percentatge de vendes; la divisió europea, que impedeix que les empreses tinguin un mercat únic; les dificultats de les empreses per finançar-se; el tebi suport dels governs a Europa, centrat a més en l'R+D més teòrica, mentre que als EUA i Àsia es materialitza en contractes i en suport per desenvolupar productes amb ganxo comercial. Javier Navarro destaca també el menor esforç en R+D que fan les empreses europees, tot i que inverteixen més diners, per l'impacte

del cost de la mà d'obra. “Ericsson va invertir 4.400 milions d'euros en R+D el 2010 contra els 2.500 de Huawei o els 1.100 milions de ZTE, però mesurant-ho en nombre d'enginyers a jornada completa Huawei en té 147.000, ZTE 63.000 i Ericsson només 58.000”. Europa, a més, comença a tenir dèficit de professionals tecnològics (enginyers ...), mentre que creixen a Àsia i els Estats Units, que tam-

poc no els generen a les seves universitats, els importen. I també de matèries primeres, i no està adoptant polítiques per aconseguir-les, com estan fent Àsia o els EUA.

“Com que la decadència de la nostra indústria no té només una causa també calen diverses mesures per revertir-la”, recorda Navarro, que aposta per prioritzar els sectors B2B (proveïdors i serveis a les empreses). Solé, el degà dels enginyers catalans, incideix també que com a

ELS CAMPIONS DEL SECTOR A EUROPA**Alemanya, gran**

La firma alemanya de software de gestió **SAP** és la més gran de les del sector a Europa

El segell nòrdic

Fruit de la seva cultura innovadora són firmes com **Nokia, Ericsson, Spotify o Roxio**

Els nous èxits

Companyies capdavanteres de la nova fornada, com **Spotify o Roxio**, han de passar el test del mercat i aconseguir **sortir a borsa amb èxit**

Sectors orfes

Europa ja no té grans fabricants d'ordinadors o d'ofimàtica

Un forat principalment financer

■ Els problemes de finançament són una de les principals causes del declivi del sector d'alta tecnologia a Europa. Segons la consultora AT Kearney, mentre a Àsia són els governs els principals finançadors (amb crèdits, contractes públics o participació directa en el capital) i als Estats Units són els mercats financers, a Europa les firmes tecnològiques, sobretot de nova creació, es troben que els bancs no els donen crèdit per l'elevat risc, i hi ha menys vies alternatives, com fons de capital de risc (i sobretot menys especialitzats) o possibilitats de sortir a borsa. "L'entorn financer per a la innovació és molt millor fora que aquí" reconeix Miguel Ra-

mírez, vicepresident del Consell de les TIC de Catalunya. "Als Estats Units si algú té una idea trobarà diners i per això tindrà més possibilitats d'èxit que un d'aquí". "Les firmes europees tenen en el finançament un autèntic coll d'ampolla: aquí hi ha hagut poques sortides a borsa amb èxit d'empreses tecnològiques, perquè els inversors, menys especialitzats que als EUA, valoren les empreses més pels seus fonaments financers que pel seu potencial tecnològic". segons directius del sector.

La situació s'ha agreujat pel boom que ha viscut la borsa dels Estats Units els últims anys davant les europees, que

facilita que les seves empreses puguin comprar o fusionar-se amb d'altres d'europees, i finançar-se emetent noves accions o mitjançant canvis d'accions.

Com a resultat, els americans han comprat el doble de companyies europees els últims anys que els mateixos europeus, amb algunes de tan emblemàtiques com Skype (venuda a Microsoft). Mike Lynch, fundador d'Autonomy, una firma britànica que el 2011 va ser adquirida per HP, lamenta que la falta de fons obliga a vendre l'empresa en una fase primerenca del seu desenvolupament, cosa que redueix la possibilitat que el comprador mantingui alguna presència local.

Antoni Elias Fusté

Sí que hi ha talent

La debilitat d'Europa respecte als EUA al sector de les tecnologies de la informació i les comunicacions (TIC) que mostra una operació com la venda de Nokia no ha sorprès ningú, ja que s'anava gestant amb l'evolució de la indústria europea en els últims set o vuit anys.

La telefonia mòbil comercial va començar als EUA el 1982 amb el sistema AMPS desenvolupat pels laboratoris Bell. Europa, per la seva part, des de principis dels vuitanta, i mitjançant les accions COST, va finançar un sistema de telefonia mòbil digital, en el que va ser l'últim gran projecte de TIC de l'enginyeria europea: el GSM (Groupe Spécial Mobile), provat com a sistema de comunicacions de ràdio als Jocs Olímpics de Barcelona i desplegat a tot el món a partir del 1994. Com a sistema de telefonia mòbil no només va representar el primer sistema de telefonia mòbil de qualitat sinó que també va contribuir perquè Europa es posicionés com a líder mundial en les tecnologies per a les comunicacions persona a persona, i va superar, amb escreix, la fabricació de televisors com a principal indústria de TIC europea. L'any 2000, els fabricants de sistemes i terminals europeus (Nokia, Ericsson, Siemens, i Alcatel, entre d'altres) només tenien un competidor americà fort, Motorola.

L'èxit del GSM va propiciar la innovació i el GPRS, UMTS i LTE van permetre incorporar les dades i l'accés a internet a la telefonia mòbil. Però mentre als EUA Apple evolucionava l'iPod cap a terminals mòbils (iPhone i iPad) d'altres prestacions, l'*smartphone*, en què el més

Gairebé tots els 'smartphones' i firmes com Intel, Microsoft, IBM o Nvidia utilitzen tecnologia desenvolupada a Barcelona

important eren les dades i les seves aplicacions, aquí a Europa es continuava apostant per les comunicacions de veu. Els fabricants asiàtics sí que van replicar la innovació americana, però quan els europeus van reaccionar ja era massa tard: fa dos mesos, quan a Brussel·les es va firmar un acord per estandarditzar els carregadors dels mòbils, de les quinze companyies signants només Nokia i TCT Mobile eren europees i Nokia Mobile aviat serà de la nord-americana Microsoft.

Per què els fabricants europeus no van actuar a temps i no van reaccionar com els asiàtics davant les importants innovacions que es produïen a l'Àfrica del Nord? Tot indica que és un problema de falta d'inversió, ja que la tecnologia europea continua existint. A tall d'exemple; la tecnologia de microprocessadors en paral·lel desenvolupada pel doctor Mateo Valero al BSC (Barcelona Supercomputing Center) la incorporen avui productes d'Intel, IBM, Microsoft, Nvidia, Fujitsu i ARM, i les antenes fractals multibanda desenvolupades pel doctor Carles Puenente (Fractus) són en gairebé tots els *smartphones*. La UE ja ha reaccionat, en l'estratègia RIS3 i en el programa marc Horitzó 2020 es jutja indispensable la transferència tecnològica, especialment en les TIC. La resta, senyors inversors i empresaris, és una qüestió d'actitud.

A. ELIAS FUSTÉ, catedràtic de la UPC BarcelonaTech

STRIMGER / REUTERS

proveïdors d'equips i serveis Europa té encara firmes líders com SAP (programes de gestió), equips de telecomunicacions (Ericsson, Alcatel-Lucent, NSN i la mateixa Nokia) o serveis IT (CapGemini, Atos o T-Systems).

Mantenir una indústria europea d'alta tecnologia "té un efecte d'arrossegament en tota l'economia" recorda Navarro, perquè garanteix la competitivitat d'altres sectors que la necessiten per continuar sent capdavanteres, com el de l'automoció, l'aerospacial o l'energia. I té un gran impacte en l'ocupació. Actualment a tot el món 9,46 milions de persones treballen en les TIC (tant en firmes del sector com en altres empreses), i de les quals, tres milions són a Europa. "Serveis i apps s'externalitzen: els llocs de treball poden portar-se en poc temps a qualsevol part del món. En canvi, la indústria de les TIC crea al seu voltant tot un ecosistema que sí que genera i manté ocupació qualificada i innovadora", assegura Solé.

OPORTUNITAT EN B2B

Europa té firmes líders en el proveïment de productes i serveis a altres empreses, però ja no en gran consum